

RECENZJE I SPRAWOZDANIA [Reviews and reports]

Sprawozdanie z I Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji pod hasłem *Contemporary Challenges of Organ Transplantation and Donation in V4, Slovenia and Turkey* (10-12 grudnia 2015, Bydgoszcz)

W dniach od 10 do 12 grudnia 2015 roku na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy odbyła się I Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja pod hasłem *Contemporary Challenges of Organ Transplantation and Donation in V4, Slovenia and Turkey*. Konferencja była centralnym punktem projektu międzynarodowego, który był finansowany przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki (Grant No. 11520195¹). Projekt uzyskał dofinansowanie Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Koordynatorem projektu była Hanna Liberska (co-coordinator: Klaudia Boniecka, UKW). Partnerami w Projekcie były: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Organ Nakli Merkezi, Slovenija Transplant, Narodna Transplantacia Organizacia (NTO), Koordinační Středisko Transplantací (KST) oraz Semmelweis University Department of Transplantation and Surgery. Celem konferencji była wymiana poglądów i prezentacja najnowszych wyników badań nad aspektami psychologicznymi, społecznymi i edukacyjnymi dotyczącymi problematyki transplantacji

narządów przez specjalistów różnych dyscyplin z Polski, Słowacji, Czech, Węgier, Słowenii i Turcji.

Honorowy patronat nad konferencją objął Rektor Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego prof. dr hab. Janusz Ostoja-Zagórski, Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą prof. dr hab. Sławomir Kaczmarek i Prezydent miasta Bydgoszczy Rafał Bruski. Honorowy Komitet Naukowy stanowili: prof. Janusz Trempała (UKW), prof. MU dr Miloš Adamec (CSc.), prof. A. Rüçhan Akar MD., FRCS (CTh), Danica Avsec, MD., spec. anaest., Daniel Kuba, MD., PhD oraz Zoltan Mathe MD., PhD, FRCS, FEBS.

W konferencji poświęconej psychospołecznym i medycznym aspektom transplantacji w krajach Grupy Wyszehradzkiej, Słowenii i Turcji uczestniczyło ponad 120 badaczy reprezentujących różne dyscypliny naukowe: prawo, nauki społeczne, humanistyczne i medyczne. Najliczniejsza była reprezentacja psychologów. Zaangażowanie w konferencję specjalistów wielu dziedzin nauki stworzyło

¹ http://www.transplantationinv4.ukw.edu.pl/jednostka/konferencja_transplantacja/grant_funduszu).

podstawy do wypracowania holistycznego traktowania transplantacji i przyjęcia perspektywy biopsychospołecznej, która współcześnie uznawana jest za najbardziej efektywne podejście do zjawisk „na styku” różnych nauk i praktyki (medycznej, logistycznej, edukacyjnej, rehabilitacyjnej i terapeutycznej). Czynny udział w konferencji wzięło 63 naukowców i praktyków. W ramach konferencji wygłoszono dziesięć wykładów plenarnych, odbyły się trzy sesje tematyczne i dwie sesje plakatowe. Uczestnicy konferencji reprezentowali różne ośrodki naukowe i badawcze, takie jak: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Organ Nakli Merkezi, Slovenija Transplant, Narodna Transplantacija Organizacija (NTO), Koordinační Středisko Transplantací (KST) oraz Semmelweis University Department of Transplantation and Surgery, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Gdański Uniwersytet Medyczny, Akademia Pedagogiki Specjalnej i Uniwersytet Zielonogórski. W obradach uczestniczyli nie tylko naukowcy z państw będących członkami Grupy Wyszehradzkiej, a mianowicie z Czech, Słowacji, Węgier i Polski, ale także badacze ze Słowenii, Turcji, Mongolii i Białorusi.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonali przedstawiciele władz Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego: Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą prof. dr hab. Sławomir Kaczmarek oraz Dyrektor Instytutu Psychologii prof. dr hab. Janusz Trempała.

Wykład Inauguracyjny poświęcony *Psychological characteristics of unrelated bone marrow donors* stanowił podsumowanie wieloletnich efektów badań

zespół psychologów reprezentujących Uniwersytet Gdański, którego prace koordynowały prof. dr hab. Mariola Bidzan i dr Aleksandra Szulman-Wardal.

Aktualny stan transplantacji z punktu widzenia wielodyscyplinarnych zespołów odpowiadających za organizację całego procesu obejmującego pobieranie, przechowywanie i przeszczepianie komórek, tkanek i narządów oraz europejską współpracę międzynarodową w tym zakresie z perspektywy członków Grupy Wyszehradzkiej oraz Słowenii i Turcji został ukazany w serii wykładów i referatów. Problemy dotyczące trudności i sukcesów współczesnej transplantologii, z uwzględnieniem przeobrażeń w świadomości jednostek, stopniowe przemiany postaw społecznych do dawstwa, przechowywania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów, programy krajowe ukierunkowane na zmianę stosunku społeczeństw do transplantacji, działania edukacyjne, aktywność mediów, stan prawny z odniesieniami do przemian o charakterze historycznym – transformacji politycznych i ekonomicznych – zostały wskazane podczas wystąpień konferencyjnych. Prof. Milos Adamiec wygłosił wykład pod tytułem *Achievements and limits of transplant program in Czech Republic*, w którym ukazał rozwój transplantologii i jej sukcesy na tle przemian społeczno-ekonomicznych. Kwestie współpracy międzynarodowej omówił dr Premysl Fryda podczas wykładu zatytułowanego *International Cooperation in Transplant Medicine (the Czech Experience)*, w którym zreferował między innymi aspekty prawne dotyczące dawstwa, przechowywania i przeszczepu komórek, tkanek i na-

rzędów obowiązujące w Unii Europejskiej. Wykład dra Daniela Wettsteina pod tytułem *Where we come from, where we are going – Current challenges and development of transplantation in Hungary* poświęcony był przemianom w podejściu do problematyki przeszczepów organów, jakie zaszły w społeczeństwie węgierskim. Pozwolił on uczestnikom konferencji poznać sukcesy Węgrów w dziedzinie transplantologii i ich uwarunkowania tkwiące w programach realizowanych przez instytucje odpowiadające za organizację wszelkich działań związanych z przeszczepami na obszarze Węgier i ich współpracę z odpowiednikami w innych krajach członkowskich Unii Europejskiej. Podkreślił także znaczenie działań o charakterze edukacyjnym ukierunkowanych na zmiany przekonań społecznych wobec różnych aspektów transplantacji narządów. Podczas wykładu zatytułowanego *National organ transplantation program in Slovenia* dr Žiga Sedej przybliżył bardzo efektywny i kompleksowy program wspierania transplantacji w Słowenii. Idea transplantacji jest szeroko propagowana w Słowenii, która zajmuje aktualnie wiodącą pozycję nie tylko w krajach Grupy Wyszehradzkiej, ale i w Unii Europejskiej. Wykład na temat *Transplant program in Slovak Republic – small country point of view* wygłosił prof. Daniel Kuba, podczas którego omówił obecną sytuację i zaważanie działań promujących transplantację w Słowacji. W tym kraju – pomimo „opóźnionego startu” sytuacja bardzo szybko poprawia się, między innymi dzięki intensywnemu zaangażowaniu specjalistów różnych dziedzin w programy zmiany postaw

społecznych wobec idei przeszczepiania narządów.

W kolejnych wystąpieniach poświęconych wybranym problemom transplantacji różnych narządów (serca, nerki, szpiku) akcentowano nie tylko aspekty medyczne, ale także psychologiczne, w tym poczucie dobrostanu biorców, ich rodzin i rodzin dawców. Wykład dotyczący poczucia własnej skuteczności i jego zmian u chorych w efekcie transplantacji narządu przedstawił zespół interdyscyplinarny złożony z psychologów i przedstawicieli nauk medycznych, którym kierowały prof. UKW Małgorzata Basińska i dr n. med. Anna Andruszkiewicz z Collegium Medicum UMK. Prof. Mariola Bidzan i dr Aleksandra Szulman-Wardal z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego przedstawiły inspirujący wykład pod tytułem *Lights and shadows of organ transplantation taking as an example people on dialysis in NZOZ Dialysis Diaverum*, w którym zestawiono „koszty psychologiczne” ponoszone przez osoby dializowane i zmianę ich dobrostanu po przeszczepie nerki. Wykład pod tytułem *Attitudes towards transplantation* i badania nad możliwościami zmiany postaw jednostek wobec transplantacji, które były przeprowadzone w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, wygłosiła prof. UKW Hanna Liberska.

Wszystkie referaty przedstawione podczas konferencji wzbudziły duże zainteresowanie uczestników obrad, zarówno te, które dotyczyły aspektów medycznych i organizacyjnych, jak i te, które odnosiły się do problemów psychologicznych dawców i biorców, a także te, które ukazywały zaangażowanie

żowanie mediów w ideę transplantacji oraz analizowały sytuację prawną różnych aspektów pobierania, przechowywania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów. Na podkreślenie zasługuje bardzo aktywny udział przedstawicieli Poltransplantu w dyskusjach toczonych podczas konferencji, którzy dzieląc się swym specjalistycznym doświadczeniem z innymi uczestnikami przybliżyli sytuację transplantologii w Polsce. Przedstawili jej sukcesy i wskazali na niektóre ograniczenia w rozwoju transplantologii w kraju. Przyczynili się też do obalenia niektórych mitów funkcjonujących na ten temat.

Uczestnicy konferencji mieli możliwość podniesienia swych kompetencji i umiejętności zawodowych podczas warsztatów zaproponowanych przez organizatorów. Warsztaty ukierunkowane były na: (a) radzeniu sobie z sytuacjami trudnymi, doświadczanymi przez osoby zaangażowane w cały proces (*Dealing with difficult situations – management of the emotions*), (b) pracę z ro-

dzinami (*What family should know about organ transplantation?*) i (c) proces komunikacji (*Connection oriented communication*). Prowadziły je dr Katarzyna Łukowska, dr Beata Hołtyń, mgr Martyna Janicka i mgr Agnieszka Kruczek.

Konferencja została objęta patronatem medialnym przez Polskie Forum Psychologiczne, Health Psychology Report i Folia Psychologica.

Konferencja wzbudziła zainteresowanie przedstawicieli nauki w krajach Grupy Wyszehradzkiej, Słowenii i Turcji, mediów, a także organizacji społecznych skupiających dawców, biorców oraz ich rodziny. Była to pierwsza międzynarodowa konferencja promująca interdyscyplinarne podejście do problemów transplantacji, której idea zrodziła się w ośrodku bydgoskim i która stanowiła poważne wyzwanie dla Komitetu Naukowego i Organizacyjnego, albowiem zagadnienia podejmowane podczas obrad należą do trudnych i dotyczą wrażliwych i dyskretnych sfer ludzkiego zdrowia i życia.

Hanna Liberska